

Atkvøðugreiðsla um føðslutrot

Rætta svarið er 2: “Við at kostscreena”.

Endamálið við at screena, er at finna teir sjúklingar, ið vit kunnu vænta fáa eina verri sjúkugongd, um vit ikki gera eitt málrættað føðsluáttak (ernæringsindsats).

Screening tekur hædd fyri gongdini í seinastuni, tvs. um sjúklingurin er farin aftur í vekt, um matarlysturur hefur verið ringur seinastu tíðina og harumframt hvussu álvarslig sjúkan er. Screening tekur ikki bert atlit til *núverandi* vekt ella BMI, ið jú bert er ein lýtumynd. Heldur enn bert at víga sjúklingin og meta um føðslu-støðu út frá BMI, sum ofta hefur verið gjørt, hava fleiri kanningar víst, at kostscreening kann geva eina álítandi ábending um væntaðu sjúkugongdina og úrslitini av viðgerð. Tískil eiga allir innlagdir sjúklingar at kostscreenast, og deildin eigur at seta átøk í gongd, har tað er neyðugt.

Einasti máti at finna teir sjúklingar, ið eru í føðsluvanda, er við at kostscreena.

Tá matarlysturur minkar í samband við sjúku, hendir ofta tað, at vektin eisini minkar. Tá vektin minkar í samband við sjúku, missir kroppurin í fyrstu atløgu vøddavevnað, tað vil siga protein. Vøddarnir minka, uttan mun til upprunaligu vektina.

Ein persónur, ið vigar ov nógv, kann tískil eisini vera í føðsluvanda – tí sjúki kroppurin “etur”proteinvevnaðin framum feittvevnaðin.

Tí ber ikki til at síggja á sjúklingum, um teir eru í føðsluvanda. Ein sjúklingur í føðsluvanda kann vera bæði klænur, normalur og tjúkkur.

Blóðroyndir eru sjálvandi hent amboð í samband við útgreinan, og tað kann vera týðningarmikið at máta vitaminir og mineralir í samband við føðslutrot. Men tað ber ikki til at taka eina blóðroynd fyri at vita, um sjúklingurin hefur føðslutrot. Til dømis er albumin mest eitt mál fyri vætustøðu og ikki protein í kroppinum. Tó eru inflammationsmarkørar í fleiri kanningum settir í samband við føðsluvanda.

Ongin biokemiskur markørur er fyri føðslustøðuna – tíverri!

Les meira um kostscreening:

Landssjúkrahúsið hefur ein galdandi instruks í PLI-skjalaskipanini, sum sigur, at allir sjúklingar skulu kostscreenast innan 24 tímar eftir innleggjan.

Um kostscreening sum heild: <http://www.kostforum.dk/-/p-13>

Dansk Selskab for klinisk ernæring um blóðroyndir: http://www.dske.dk/praesentationer/tolkning_af_blodproever.pdf

Umfatandi vegleiðing til læknar, røktarfólk og dietistar um kostscreening:
http://www.sst.dk/publ/publ2008/cff/ernaering/bmts_vejl_dan_05mar08.pdf